

Mikah

*Bexarətlər 1-ƙatar ••• Barlıƙ əllər, anglanglar!
Samariyə wə Yəhudaƙın ƙalıƙa wəy!*

¹ Pərwərdigarning səzi — Yotam, Aƙaz wə Həzəkiya Yəhudaƙa padixah bolƙan künlərdə Morəxətlik Mikahƙa kəlgən: —

— U bularni Samariyə wə Yerusalem toƙrisida kərgən.

² Anglanglar, i həlƙlər, həmminglar!

Ƙulak sal, i yər yüzi wə uningda bolƙan həmminglar: —

Rəb Pərwərdigar silərnə əyibləp guwahlik bərsun,

Rəb mükəddəs ibadəthanisidin silərnə əyibləp guwahlik bərsun!■

³ Ƙünki mana, Pərwərdigar Əz jayidin ƙıƙıdu;

U ƙüxüp, yər yüzidiki yukiri jaylarni ƙəyləydu;□ ■

⁴ Uning astida taƙlar erip ketidu,

Jilƙılar yerilidu,

Huddi mom otning aldida erigəndək,

■ **1:2** Ƙan. 32:1; Yəx. 1:2 □ **1:3** «... U (Pərwərdigar) ƙüxüp, yər yüzidiki yukiri jaylarni ƙəyləydu» — «kirix səz»də eytkinimizdək, «İsrail (wə baxƙa əllər) üqün «yukiri jaylar» butlarƙa, jin-xəytanlarƙa atalƙan jaylar idi. ■ **1:3** Ƙan. 32:13; 33:29; Zəb. 115:3; Yəx. 26:21; Am. 4:13

Sular tik yardin t k lg nd k bolidu. □ ■

⁵ Buning h mmisi Yakupning ita tsizliki, Israil j m tidiki gunahlar t p ylidin bolidu; Yakupning ita tsizliki n din baxlanoqan? U Samariy din baxlanoqan  m smu?

Y hudadiki ‐yukiri jaylar‐ni yasax n din baxlanoqan? Ular Yerusalemdin baxlanoqan  m smu? □

⁶ Xunga M n Samariy ni etizdiki tax d wisid k,  z m talliri tikixk  layik jay kiliwetim n; M n uning taxlirini jiloqoqa domilitip taxlaym n, Uning ullirini yalingaqlaym n; □

⁷ Uning barliq oyma m budliri para-para qekiwetilidu;

□ **1:4 ‐Q nki mana, P rw rdigar  z jayidin qikidu... (3-ay t) U q x p, y r y zidiki yukiri jaylarni q yl ydu; Uning astida taoqlar erip ketidu...‐** — demis kmu, bu ahirki zamandiki ‐P rw rdigarning k ni‐ni k rsitidu. ■ **1:4** H k. 5:4; Z b. 18:7-9; Z b. 68:2, 8; Z b. 97:5; Am. 9:5 □ **1:5 ‐Yakupning ita tsizliki n din baxlanoqan? U Samariy din baxlanoqan  m smu? Y hudadiki ‐yukiri jaylar‐ni yasax n din baxlanoqan? Ular Yerusalemdin baxlanoqan  m smu?‐** — Israil w  Y hudada ‐yukiri jaylar‐ butp r slikk  ait, yirginlik jaylaroqa aylاندuruloqanidi. ‐yukiri jaylar‐ yasax ‐Yerusalemdin baxlanoqan‐ — Sulayman padixahning bu ixlarda  yibi bar idi (‐2Pad.‐ 11:7ni k r ng). □ **1:6 ‐Xunga M n Samariy ni etizdiki tax d wisid k,  z m talliri tikixk  layik jay kiliwetim n‐** — baxka birhil t rjimisi: ‐Xunga M n Samariy ni etizdiki tax d wisid k, yengila tikilg n uzumzarlikt k kiliwetim n. ‐M n uning taxlirini jiloqoqa domilitip taxlaym n‐ — Samariy diki h x m tlik imar tl r ajayib h yw tlik qong taxlardin yasaloqanidi (Omri deg n padixahning d wridin baxlap). ‐... domilitip taxlaym n‐ — ibraniy tilida ‐... t k p taxlaym n.‐

Uning pahxiliktin erixkən barlıq hədiyələri ot
bilən köydürüldü;

Barlıq butlirini wəyrənə qilimən;

Qünki u pahixə ayalning həkği bilən bularni
yiojip toplidi;

Ular yənə pahixə ayalning həkği bolup qaytip
ketidu.□

⁸ Bular üqün mən ah-zar kətürimən,

Mən huwlaymən;

Yalingayak, yalingaq degüdək yürimən;

Mən qilbərilərdək huwlaymən;

□ **1:7 «Qünki u (Samarıyə) pahixə ayalning həkği bilən bularni yiojip toplidi; ular yənə pahixə ayalning həkği bolup qaytip ketidu»** — «pahixə ayalning həkği» toqruluk: — «kirix sez»imizdə eytiloqandək, Israil wə Yəhudaning butpərəsliki hərhil xəhwaniylik bilən arilaxqan. Buthanilaroqa məhsus «atap beoixlioqan» pahixə ayallar bilən billə yetix butqa qokunuxning bir paaliyiti idi, xuning bilən buthanılar wə ularni baxkuroquqilar bu arkilik beyip kətkənidi. «Pahixə ayalning həkği bolup qaytip ketidu» — Israilni ixoqal qiləuqi Asuriyə imperiyəsi wə keyin Babil imperiyəsi bəlkim muxu butpərəsliktin erixkən mal-dunyalirini ohxax yolda (əzlrining buthanilirini selip, butpərəslik-pahixiwazlik arkilik beyixqa) ixlətkən boluxi mumkin! Baxqa birhil qüxənqisi: — pahixiwazlik arkilik erixəlgən xu kümüx butlaroqa həl berixkə ixlətkən; tajawuzqilar kümüxni kaytidin eritip, uni tənggilərgə aylənduridu; andin u kaytidin «pahixə ayalning həkği»gə ixlitilixi mumkin.

Huwkuxlardək matəm tutup yürimən. □ ■

⁹ Qünki uning yariliri dawaliqusizdur,
U hətta Yəhudaqiqimu yetip,
Həlkimning dərwazisiqə, yəni Yerusalemoqiqə
yamridi. □

¹⁰ Bu *apətni* Gat xəhiridə sözlimənglar,
Kət'iy yioqlimanglar;
Bəyt-lə-Afrah xəhiridə topa-qangda
eqinanglar! □ ■

¹¹ I Xafirda turuwatқан kız, yalingaqliқ wə
xərməndilik iqidə *əsirlikkə* ət;
Zaananda turuwatқан kızlar talaoqa həq qikқан
əməs;

□ **1:8** «**Bular üqün mən ah-zar kətürimən, mən huwlaymən ... mən qilbərildək huwlaymən; huwkuxlardək matəm tutup yürimən**» — Mikah pəyoqəmbər Samariyədikilərgə intayin keyüngini üqün kattik azablanoqan. Xuning bilən u ularoqa kəlgüsi apətni kərsitidoqan «rəsim bolux» üqün, həlkning bu ixlarning tezla reallikqa aylinidioqanlikini bilip yetixi üqün, ular aldida yalingaq (bəlkim «yerim yalingaq») yüridu. ■ **1:8** Ayup 30:29 □ **1:9** «**U hətta Yəhudaqiqimu yetip,...**» — muxu yərdə «u» apət yaki «Samariyəning yariliri»ni kərsitidu. «**U (apət) hətta Yəhudaqiqimu yetip, ... Yerusalemoqiqə yamridi**» — 10-16-ayətlərdə Mikah Asuriyə imperiyəsining Yəhudani ixoqal kilidioqanlikini aldin'ala eytidu. Muxu ayətlərdiki 11 xəhərninğ hərbi pəyoqəmbərninğ yurti «Morəxət»tin kəp degəndə 9 kilometr yirakliqta bolup, «Morəxət»tə turup kərgili bolatti. Mikah hərbi xəhərninğ namlirininğ mənisi həkqidə uningə maslaxқан sözlərnə kilip, ularninğ əhwalini süpətligən. Dərwəqə hərbi xəhər ahirida Asuriyə təripidin ixoqal kilindi. □ **1:10** «**Bu apətni Gat xəhiridə sözlimənglar, kət'iy yioqlimanglar**» — «Gat» degən isimninğ mənisi «yioqa»qa yeqin. «**Bəyt-lə-Afrah xəhiridə topa-qangda eqinanglar!**» — «Bəyt-lə-Afrah» «topa-qangliқ yurt» degən mənide. ■ **1:10** 2Sam. 1:20; Yər. 6:26

Bəyt-Ezəl ah-zarlar kətürməktə;

«Huda səndin muqim jayingni elip ketidu!» □ ■

¹² Marotta turuwatqan kız yahxilikkə təlmürüp tit-tit boluwatidu;

Biraq yamanlıq Pərwərdigardin Yerusalem dərwasisiya qüxti. □ ■

¹³ Tulparni jəng hərwasioğa kat, i Lakixta turuwatqan kız;

(Lakix bolsa, Zion kızioğa gunahning baxlanoqan yeri idi!)

□ **1:11** «I Xafirda turuwatqan kız, yalingaqlik wə xərməndilik iqidə əsirlikkə ət» — «Safir»ning mənisi «güzəllik», «yekimlik». «Huda səndin muqim jayingni elip ketidu!» — ibraniy tilida «U səndin muqim jayingni elip ketidu!». «Zaananda turuwatqan kızlar talağa heq qıqqan əməs» — «Zaananda»ning tələppuzi «qıqix» degən sözgə yekin. «Bəyt-Ezəl ah-zarlar kətürməktə; Huda səndin muqim jayingni elip ketidu!» — «Bəyt-Ezəl» degən «elip ketix»kə yiqin ahangda. Ayəttiki ikkinqi kışimning baxqa birhil tərjimisi: «Zaananda turuwatqan kızlar Bəyt-Ezəlning ah-zarlırioğa qıqqan əməs; səndin muqim jayingni elip ketidu». ■ **1:11** Yəx. 47:3 □ **1:12** «Marotta turuwatqan kız yahxilikkə təlmürüp tit-tit boluwatidu» — «Marot» degənni mənisi «aqqıq» — ular «yamanlıq»ning aqqıqlıqini tetiydu. «...yamanlıq Pərwərdigardin Yerusalem dərwasisiya qüxti» — Sənnaherib Yəhudadiki nuroqun xəhərlirini muhasirigə aloqandin keyin Yerusalemnı ixoqal qılalmay dərwasisi aldioğa tohtap qaldi. Ahirida məoqlup boldi. ■ **1:12** Am. 3:6

Qünki sændə Israilning itaətsizliki tepilidu.□

¹⁴ Xunga sən huxlixix hədiyilirini Morəxət-Gat xəhirigə berisən;

Akzibning dukandarlıri Israil padixahlirioğa yaloğanqilik yətküzidu;□

¹⁵ Mən tehi sanga bir «mirashor» əpkəlimən, i Marəxah xəhiridə turuwatқан kız;

Israilning xan-xəripi Adullaməjimu qüxüp ke-

□ **1:13 «Tulparni jəng hərwisioğa kat, i Lakixta turuwatқан kız»** — ibraniy tilida «Lakix»ning tələppuzi «at»ka yekin. Lakix xu rayondiki əng küqlük xəhər; atqa tayinixning əzi bir gunah. Huda Israiloğa «atqa tayinix»ni kət'iy mən'i qiloğanidi («Qan.» 17-bab). Ularning atlaroğa tayinixi bəlkim Yəhudağa səlbiy ülgə boluxi mumkin idi. **«Lakix bolsa, Zion kızioğa gunahning baxlanoğan yeri idi!»** — Lakix xəhiri Yəhudada boləjini bilən birinçi bolup ximaliy padixahlikning tunji butpərəs padixahı Yəroboam (I)ning rəzillikining təsirni qəbul qiloğan bolsa kerək. Həritilərnı kərüng. □ **1:14 «Sən huxlixix hədiyilirini Morəxət-Gat xəhirigə berisən»** — «Morəxət-Gat» degən səzning yiltizi «mirasni elix» yaki «mirastin məhrum bolux» (ibraniy tilida «morəx», ərəb tilida «miras»). Ular öz «miras»idin ayrilidi, mirasioğa «əlwida» deyixi kerək. **«Akzibning dukandarlıri Israil padixahlirioğa yaloğanqilik yətküzidu»** — «Akzib»ning mənisi «aldamqilik», Yəhuda padixahlikioğa jaylaxқан. Yəhuda padixahliri (xundaqla Israil padixahliri) Akzib xəhirining dukanlıridin kəp payda kərgənidi («1Tar.» 4:21-23). Duxmən kəxuni Israil padixahlikioğa tajawuz qiloğandin keyin, Samariyə padixahliri jiddiy həjətkə qüxkəndə, Akzibtikilər ularoğa bu-runkidək soda-setik qilip kerəklik təminatlarıni əwətəlməy, ularoğa «yaloğanqi» bolup qalidu.

lidu.□

¹⁶ Өzüngni takirbax qil,
Zokung boloqan balilar üqün qeqingni
qüxürüwät;

Qorultazdäk aydingbaxliqingni kengäyt,
Qünki ular sändin ayrilip sürgün boluxqa kätti.

□

2

Jəbir-zulum üstigə qüxidioqan jaza

¹ Ornida yetip kəbihlikni oylaydioqanlarqə wə
yamanlik əyligüqilərgə way!

Pəkət ularning qolidin kəlsila, ular tang etixi
bilənla uni ada qilidu;

□ **1:15 «Mən tehi sanga bir «mirashor» əpkelimən, i Marəxah xəhiridə turuwatqan kız»** — ibraniy tilida «Marəxah» wə «mirashor» yeqin söz. «mirashor» əlwəttə kinayilik gəp, u Asuriyə padixahı Sənnaheribni kərsitidu. **«Israilning xan-xəripi Adullamoqimu qüxüp kelidu»** — «Adullam» əslidə Dawut pəyoqəmbər (yigit waqtida) Saul padixahın keqip, kiriwaloqan oqar idi. Demək, Israil, jümlidin uning padixahı wə «xan-xəripi» bolqan butlar yənə keqixi kerək. Biraq bu sözning iqidiki mənisidə yənə ümid bar. Dawut pəyoqəmbər «Adullam»da yoxurunqandin keyin, japalik künlərnı etküzüp ahirda Israilning xərəplik padixahı bolup qıqqan. Israil bəlkim uningqə ohxax japalik künlərnı etküzgəndin keyin xərəplik künlərnı yənə kəridu. Məzkur bexarət yənə Məsih («Israilning xan-xəripi»)ning kəlgüsidə Israilning gunahı tüpəylidin azabqa qüxüxinı kərsitiximu mumkin. □ **1:16 «Özüngni takirbax qil, zokung boloqan balilar üqün qeqingni qüxürüwät; qorultazdäk aydingbaxliqingni kengäyt,...»** — qaqlarnı qüxürüx matəmning birhil ipadisi.

² Ularning aqkəz kəzi etizlarəqa qüxsila, ular zorawanlik kılıp buliwalidu; Öylərgimu kızıkipla kalsa, bularnimu elip ketidu;

Ular batur kixinimu jəməti bilən bulaydu, Adəmni öz mirasliri bilən koxup qanggiliəqa kirgüziwalidu. □ ■

³ Xunga Pərwərdigar mundaq dəydu: —

Mana, Mən bu ailigə qarap, boyunliringlardin qikiralmaydiəqan yaman bir *boyuntururkni* oylap təyyarliwatimən;

Silər əmdi gidiyip mangmaysilər;

Qünki xu künlər yaman künlər bolidu. ■

⁴ Xu küni ular silər toqranlarda təmsilni tiləqa elip,

Eqinixlik bir zar bilən zarlaydu: —

«Biz pütünləy bulang-talang kılınduq!;

U həlqimning nesiwisini baxkilarəqa bəlüwətti;

Uni məndin xunqə dəhxətlik məhrum kildi!

U etizlirimizni munapikqa təksim kılıp bərdi! □

⁵ Xunga Pərwərdigarning jamaiti arisidin,

Silərdə qək taxlap zemin üstigə tana tartip nesiwə bəlgüqidin birsimu qalmaydu. ■

*Sahta pəyoəəmbərlərləning Hudaning
pəyoəəmbərliridin rənjaxi*

□ 2:2 «.. **batur kixinimu jəməti**» — yaki «... batur kixinimu öyi». ■ 2:2 Yəx. 5:8 ■ 2:3 Am. 5:13 □ 2:4 «U (**Pərwərdigar**) **etizlirimizni munapikqa təksim kılıp bərdi!**» — «munapik» bəlkim öz əhdisdə heq turmaydiəqan Asuriyə padixahini kərsitidu. ■ 2:5 Qan. 32:8, 9

⁶ Ular: «bexarət bərmənglar!» — dəp bexarət beridu!

Əgər *pəyojəmbərlər* bu ixlar toqruluk bexarət bərmisə, əmdi bu ar-nomus bizdin hərgiz kətməydu! □ ■

⁷ I Yakup jəməti,

«Pərwərdigarning Rohi səwr-takətsizmu?

Bu ixlar rast Uning kıləqanlirimu?» — degili bolamdu?

Mening səzlim durus mangoquqoqa yaxxilik kəltürməmdü? □

⁸ Biraq tünügünla Mening həlkim hətta düxməndək ornidin kəzoqaldi;

Silər hatirjəmliktə yoldin ətüp keti-watqanlarning tonini iq kiyimliri bilən

salduruwalisilərki,

Ularni huddi uruxtin kaytqanlardək *kiyimsiz*

□ 2:6 «Ular: «bexarət bərmənglar!» — dəp bexarət beridu! Əgər pəyojəmbərlər bu ixlar toqruluk bexarət bərmisə, əmdi bu ar-nomus bizdin hərgiz kətməydu!» — bu ayəttə «bexarət berix» degən peilning yənə bir təjimişi: «xal qeqix» (kinayilik gəp). Baxqa birnəqqə hil təjimişliri; (1) «Bu ixlar toqruluk bexarət bərməslük kerək!» (ular dəydu) «Əmdi ar-nomus (bizdin) hərgiz kətməydu!» (Mikah dəydu); (2) «Dərwəkə ular (pəyojəmbərlər) bu ixlar toqruluk bexarət berixkə tohtaydu! Əmdi ar-nomus bizdin kətməydu!».

■ 2:6 Yəx. 30:10; Am. 7:16 □ 2:7 «I Yakup jəməti, «Pərwərdigarning Rohi səwr-takətsizmu? Bu ixlar rast Uning kıləqanlirimu?» — degili bolamdu?» — demək, Israil (xübuhisizki, sahta pəyojəmbərlərnin təlimliri bilən): «Huda bizni səyidu, biz Hudaning alaħidə həlki, U bizgə hərgiz yamanlikni yətküzməydu» — dəweridu. Baxqa birhil təjimişi: «I «Yakup jəməti» dəp ataloquqi, Pərwərdigar səwr-takətsizmu? Bular (bu yaman ixlar) uning kıləqanlirimu?».

qaldurisolər.□

⁹ Həlkim arisidiki ayallarni əzlidirining illik əyliridin qoqlaysilər;

Ularınq yax balilirini silər Mening güzəl gəhirimdin mənngügə məhrum qilisilər. □

¹⁰ Ornunqlardin turup neri ketinqlar;

Qünki həlakətəni,

Yəni azablıq bir həlakətəni kəltüridioqan napaklıq tıpəylidin,

Bu yər silərgə təwə aramqaq bolmaydu.

¹¹ Əgər bihudilikdə, yaloqanqilikdə yürgən birsi yaloqan gəp qilip: —

«Mən xarab wə hərakqə tayinip silərgə bexarət berimən» — desə,

Mana, u xu həlkqə pəyoqəmbər bolup qalidu!□

Hudaning «Israilning qaldisi»qa bolqan wədisi

¹² Mən qoqum seni bir pütin qilip uyuxturimən, i Yakup;

Mən qoqum Israilning qaldisini yioqimən;

□ **2:8** «... silər hatirjəmliktə yoldin otüp ketiwatqanlarınq tonini iq kiyimliri bilən salduruwalisilərki, ularni huddi uruxtin qaytqanlardək kiyimsiz qaldurisolər» — baxqa birhil tərjimisi: «... huddi uruxtin qaytiwatqanlarınq aloqandək silər ularning tonini iq kiyimliri bilən elip bulisilər» (uruxtin qaytqanlar bolsa hatirjəmliktə mangidu, əlwəttə).

□ **2:9** «**Mening güzəl gəhirim**» — (yaki «Mening zibuzin-nitimdin») — bəlkim Qanaan zeminining özini kərsitidu.

□ **2:11** «**Mən xarab wə hərakqə tayinip silərgə bexarət berimən...**» — baxqa birhil tərjimisi: «Birsi «xarab həm hərakning kəp bolidioqanlıqı toqrisida bexarət berimən» desə, u muxu həlkqə taza muwapıq bir pəyoqəmbər bolidu».

Mən ularni Bozrah'diki koylardək,
 Öz yayliqida yioqiloqan bir padidək jəm kilimən;
 Ular adimining keplükidin warang-qurunglukqa
 tolidu.□

¹³ Bir «bəsüp ötküqi» ularning aldioqa qikip
 mangidu;
 Ular bəsüp qikip, qowukqa yetip berip, uningdin
 qikti;
 Ular bəsüp qikti,
 Yəni qowukqa yetip berip, uningdin qikti;
 Ularning Padixahi ularning aldida,
 Pərwərdigar ularning aldioqa ötüp mangidu.□ ■

3

*Bexarətlər 2-qatar ••• Yetəqilərninğ halioqa
 way!*

¹ Mən mundaq dedim: «Anglanglar, i Yakupning
 hakimliri,

□ **2:12 «Öz yayliqida yioqiloqan bir padidək jəm kilimən; ular adimining keplükidin warang-qurunglukqa tolidu»** — bəzi alimlar «adəmlərninğ keplüki»ni düxmənlərninğ keplüki, dəp qaraydu. Birəq bir pada koylar jəm kilinoqinida, bəribir qong «warang-qurung» ketürilidu. □ **2:13 «Bir «bəsüp ötküqi» ularning aldioqa qikip mangidu; ular bəsüp qikip, qowukqa yetip berip, uningdin qikti; ular bəsüp qikti, ... ularning padixahi ularning aldida, Pərwərdigar ularning aldioqa ötüp mangidu»** — bu uluq bexarət Hudaning Yəhudani Asuriyə imperiyəsidin kutkuzidioqanlikini kərsitidu; bizningqə bexarət yənə ikki kətim əməlgə axurulidu. «Qoxumqə söz»imizdə biz u toqruluk yənə azraq xərhləymiz. ■ **2:13** Yəx. 32:4-5; 52:12; Hox. 1:11; Zək. 12:8; Mat. 3:5; 11:11-14; Yh. 10:2-4

Xularoqa qarxi urux hazirlaydu!)□ ■

6 — Xunga silerni «alamet kerunux»ni kermaydigan bir keqə, Pal saloqili bolmaydigan qarangoquluk basidu; Pəyoqəmbərlər üçün quyax patidu, Kün ular üstidə kara bolidu;■

7 «Alamet kerunuxni kergüqilər» xərməndə bolidu,

Palqılar yərgə qaritilidu;

Ularning həmmisi kalpuklirini tosüp yüridu;

Qünki Hudadin heq jawab kəlməydu.□

8 Birak mən bərhək Pərwərdigarning Rohidin küqkə toloqanmən,

Yaqupqa özining itaətsizlikini,

Israiloqa uning gunahini jakarlax üçün,

Tooqra həkümlərgə həm kudrətkə toloqanmən.

9 Buni anglanglar, ətünimən, i Yaqup jəmätining hakimliri,

Israil jəmätining əmiriliri!

Adil həkümgə eq bolqanlar,

Barliq adalətni burmilaydiganlar,■

10 Zionni qan təkux bilən,

□ **3:5 «Kimərkim ularning gelini maylimisa, ...»** — ibraniy tilida «kimərkim ularning aqzioqa bir nərsə salmisa,...». ■ **3:5** Mik. 2:11 ■ **3:6** Yər. 15:9; Yo. 2:10, 31; 3:15; Am. 8:9

□ **3:7 «Ularning həmmisi kalpuklirini tosüp yüridu...»** — kalpuklarni tosux adəttə hijillikni bildürətti. Uning üstigə, Musa pəyoqəmbərgə berilgən muqəddəs qanun boyiqə yuqumluq kesəl bolqan adəmlər özining kəlgənlikini agahlandırux üçün kalpuklirini tosüp «Napak, napak!» dəp warkirixi kerək idi. Bu ayət bu sahta pəyoqəmbərlərnin napak sözlirini etirap qilixi kerək bolidiqanlikini bildüridu. ■ **3:9** Am. 5:7; 6:12

Yerusalemni həkkanıyətsizlik bilən
 qurıdıoanlar! □ ■

11 *Zionning* həkımlıri parılar üqün həküm
 qıkıridu,

Kahınlar «ix həkki» üqün təlim berıdu;

«Pəyoqəmbərlər» pul üqün palqılık kılıdu;

Bırak ular «Pərwərdıgara təyınar»mıx tehi,

Wə: — «Pərwərdıgar arımızda əməsmu?

Bızgə heq yamanlık qüxməydu» — deyıxıdu. □

12 Xunga silərning wəjənglardın Zion teqi
 etızdək aqıdurulıdu,

Yerusalem dəng-təpılık bolup qalıdu,

«Öy jaylaxkan taqi» bolsa ormanlıkning otturi-

□ **3:10** «**Zionni kan təküx bilən, Yerusalemni həkkanıyətsizlik bilən qurıdıoanlar!**» — xübhisizki, Yerusalemde nuroqun həywətlik imarətlər pəyda bolıanıdı. Bırak həmmisi adalətsizlikkə təyınıp yasaloan. ■ **3:10** Əz. 22:27; Zəf. 3:3 □ **3:11** «**«Pəyoqəmbərlər» pul üqün palqılık kılıdu;...»** — Hudaning pəyoqəmbərlıri hərgız palqılık ıxırını kılmaydu, əlwəttə. Həkikiy pəyoqəmbərlərnıng hızmətlıri bilən «palqılık»ning otturısidiki qong pərqlər toqruluk «Təbırlər»ni kərüng.

sidiki yukiri jaylardakla bolidu, halas. □ ■

4

Ahirki zamanlardiki Yerusalem

¹ Birak ahirki zamanda, Pərwərdigarning öyi jaylaxkan taq taqlarning bexi bolup bekitilidu, Həmmə dəng-egizlikdin üstün qilinip kətürülidu;

Barlık həklər uningə qarap ekıp kelixidu. □ ■

² Nuroqun qowm-millətlər çikip bir-birigə: —

□ **3:12** «**«Öy jaylaxkan taq» bolsa ormanlıqning ot-turisdiki yukiri jaylardakla bolidu, halas**» — Mikah öz dəwridiki «muqəddəs öy» yaki «ibadəthana» deməydu — Ularning gunahliri tüpəylidin u pəkət addiy bir «öy» bolup qaldı. Bu ayəttiki bexarət bəlkim Həzəkıya padıxahni qongkur təsirləndürgən boluxı mumkin. Yüz yıldın keyin ordidiki əmirlər bexarətning Həzəkıyağa bolıqan təsırını tiləqə elıp, öz padıxahı Yəhoakımoğa bexarətıni nəkil kəltürıdu («Zıon teqı etızdək aqđdurulıdu, Yerusalem dəng-təpılık bolup qalıdu»), xuning bilən Yərəmiya pəyoqəmbər ölüm jazasıdın qutulup qalqan (Təwrat, «Yərəmiya» 26-bab). «Yukiri jaylar» degini kinayilik gəptur. Qünki Yəhudadikilər hərdaım «yukiri jaylar»da buthanılarnı selıp xu yərdə butlarəqə qokunqan. Lekin xu qəqlarda Yerusalem butqa qokunqan jaydək «haram» bolup qalıdu, xuningdək ormanlıqning kixilərnıng kəzıgə az-paz qelıkidıqan bir qısmıdın ıbarət bolidu, halas! ■ **3:12** Mik. 3:12 □ **4:1** «**Ahirki zamanda**» — ıbranıy tilıda «künlərnıng ahırıda». «**Barlık həklər uningə Pərwərdigarning öyigə** qarap ekıp kelixidu» — Təwrat həm Zəburda «(yat) əllər» həm «həklər» bolsa adətte ısrıldın baxqa barlık həklərnı, yəni «Yəhudıy əməslər»ni kərsitıdu. «Mikah» degən kitabta «yat əllər» yaki «həlk-millətlər» deyilsə, hərdaım muxu mənını bildürıdu. ■ **4:1** Yəx. 2:2-5

«kelinglar, biz Pərwərdigarning teoŋoŋa,
Yakupning Hudasing oyigə qikip keləyli;
U öz yolliridin bizgə oğitidu,
Wə biz uning izlirida mangimiz» — deyixidu.
Qünki qanun-yolyoruk Ziondin,
Pərwərdigarning səz-kalami Yerusalemdin
qikidiŋan bolidu.

³ U bolsa kəp həlk-millətlər arisida həküm
qikiridu,

U küqlük əllər, yirakta turoŋan əllərning hək-
nahəklirigə kesim kilidu;

Buning bilən ular öz kiliqlirini sapan qixliri,
Nəyzilirini oroŋak kilip soŋuxidu;

Bir əl yənə bir əlgə kiliq kətürməydu,

Ular həm yənə urux kilixni oğənməydu;□

⁴ Bəlki ularning hər biri öz üzüm teli wə öz ənjür
dərihi astida olturidu,

Wə heqkim ularni kərkətməydu;

Qünki samawiy kəxunlarning Sərdari boləŋan
Pərwərdigar Öz aŋzi bilən xundak eytti.□ ■

⁵ Barlik həklər öz «ilah»ining namida
mangsimu,

Birəŋ biz Hudayimiz Pərwərdigarning namida
əbədil'əbədgiqə mangimiz.

⁶ Xu künidə, — dəydu Pərwərdigar, — Mən
meyip boləŋuqilarni,

□ 4:3 «... U bolsa kəp həlk-millətlər arisida həküm
qikiridu... Ular həm yənə urux kilixni oğənməydu» —
Yəxaya pəyoŋəmbər öz kitabida muxu ayətlərnə (1-3ni) nəkil
kəltüridu («Yəx.», 4:2). □ 4:4 «...ularning hər biri öz üzüm
teli wə öz ənjür dərihi astida olturidu» — buning kəqmə
mənisi bəlkim hər kixi hər adəm Hudaŋa xükür eytip, aqkəzlük
kilməydu, degənlik boluxi mumkin. ■ 4:4 1Pad. 5:5

Həydiwetilgənlərni wə Əzüm azar bərgənlərni yiojımən; □ ■

⁷ Wə meyip boluquqini bir «kaldi»,
Həydiwetilgənni küqlük bir əl qilimən;
Xuning bilən Pərwərdigar Zion teqida ular
üstidin həküm süridu,

Xu kündin baxlap mənggügiqə. □ ■

⁸ Wə sən, i padini kəzətküqi munar,
— Zion qizining egizliki, *padixahlik* sanga kelidu:

— Bərhək, sanga əslidiki həkuk-*hökümranlik*
kelidu;

Padixahlik Yerusalem qizioqa kelidu. □

Xəraəptin ilgiri boloqan azab

□ **4:6 «Mən meyip boluquqilarni, həydiwetilgənlərni wə Əzüm azar bərgənlərni yiojımən»** — «meyip boluquqi», «həydiwetilgənlər» wə «Əzüm azar bərgənlər» degən söz ayalqə rodtiki isimlardur; xübhisizki, bu Israilning panahsız ajiz kizdək bolidioqanliqini kərsitidu. «Meyip boluquqi» degən söz bəlkim həzriti Yakup Pələstingə qaytqan qaoqni, Hudaning uning jaħilliqini bir tərəp qilip meyip qiloqandin keyinki kərsətkən xəpkitini əskə kəltüridu («Yar.» 32-bab). ■ **4:6** Qan. 30:3, 4, 5 □ **4:7 «Xu kündin baxlap mənggügiqə»** — ibraniy tilida «hazirdin baxlap mənggügiqə». ■ **4:7** Dan. 7:14; Zəf. 3:19; Luka 1:33 □ **4:8 «padini kəzətküqi munar»** — bəlkim Yerusalem wə uning əməldarlarini kərsitixi mumkin. Qünki ularning rohiy jəhəttin pütkül Israil («Hudaning padisi»)ning üstigə küzəti, baqquqi bolux məs'uliyiti bar idi. **«Bərhək, sanga əslidiki həkuk-*hökümranlik* kelidu; padixahlik Yerusalem qizioqa kelidu»** — demək, Israil yənə padixahlik bolidu, biraq padixah Huda Əzi (Məsih Uning wəkili boluqaqqa) bolidu (7-ayət).

9 Əmdi sən hazır nemixka nida kılıp nalə kətürisən?

Səndə padixah yokmidi?

Sening muxawiringmu halak boləqanmidi,

Ayalni toloqak tutkandək azablar seni tutuwaləqanmidi?■

10 Azabka qüx, toloqak tutkan ayaldək tuoquxka toloqinip tirixkin, i Zion kizi;

Qünki sən hazır xəhərdin qikisən,

Həzır dalada turisən,

Sən hətta Babiləqimu qikisən.

Sən axu yərdə kütquzulisən;

Axu yərdə Pərwərdigar sanga həmjəmət bolup düxmənliringdin kütquzidu.□

11 Wə hazır nuroqun əllər: — «U ayaq asti kılınıp buləqansun!

Kəzimiz Zionning *izasini* kərsün!» — dəp sanga qarxi jəng kılıxka yioqilidu;

12 Birəq ular Pərwərdigarning oylirini bilməydu, Uning nixanini qüxənməydu;

Qünki ənqilərnı hamanoqa yioqandək U ularni yioqıp koydi.■

13 Ornungdin turup hamanni təp, i Zion kizi,

■ 4:9 Yər. 8:19 □ 4:10 «Azabka qüx, toloqak tutkan ayaldək tuoquxka toloqinip tirixkin, i Zion kizi; qünki sən hazır xəhərdin qikisən, hazır dalada turisən, sən hətta Babiləqimu qikisən» — İsrail Asuriyə tərıpıdın andın Babil (andın keyin yənə Grek wə Rim imeriyəsi) tərıpıdın azab tartıdu. Mikah ularoqa: Bu azablarnı Hudadın kəlgən «toləqak azabliri» dəp bilgən bolsanglar, əmdi həkikiy padixah wə muxawir (9-ayət) aranglardın tuoquluxı kerək, dəydu. Dərwəkə Məsih Əysa ular Rim imperiyəsi tərıpıdın azab tartkanda tuoquldi.

■ 4:12 Yər. 51:33

Qünki Mən münggüzüngni tēmür, tuyakliringni
 mis kīlimən;
 Nuroqun əllərnı sokup parə-parə kīliwetisən;
 Mən ularning oqənimitini Pərwərdigarəqa,
 Ularning mal-dunyalirini pütkül yər-zemin
 Iqisigə beoıxlaymən. □ ■

5

*Azablıq künlərdə Məsih tuoqulidu wə Israilni
 qutkuzidu*

¹ Əmdi özünglar qoxun-qoxun bolup yioqilinglar,
 i qoxun qizi;

Qünki birsi bizni muhasirigə aldi;

Ular Israilning həkım-soraqqisining məngzigə

□ **4:13** «Ornungdin turup hamanni təp, i Zion qizi,
 qünki Mən münggüzüngni tēmür, tuyakliringni mis
 kīlimən; nuroqun əllərnı sokup parə-parə kīliwetisən...»

— 11-13-ayəttiki ixlar Israil Babildin qutkuzulup (10-ayət)
 Qanaanəqa kaytip kəlgəndin keyin yüz berixi kerək. Wəhiy
 miladiyədin ilqiriki 3- wə -2-əsirdə «Makkabiylar» dəwridə
 qismən əməlgə axuruloqini bilən, toluq əməlgə axurulux ahırqi
 zamanlarda bolux kerək. ■ **4:13** Zək. 4:14; 6:5

hasa bilən uridu;□

² (Sən, i Bəyt-Ləhəm-Əfratah, Yəhudadiki mingliqan *xəhər-yezilar* arisida intayin kiyik bolqan bolsangmu, Səndin Mən üqün Israilqa Həkim Boluquqi qiqidu;

Uning *huzurumdin* qiqixliri kədimdin,

Yəni əzəldin bar idi)□ ■

³ Xunga toloqak tutqan ayal tuqup boluquqə,

□ **5:1 «Əmdi əzünglar qoxun-qoxun bolup yiqilinglar»**

— baxqa birhil tərjimisi: «Əmdi öz-əzünglarni kesip tilənglar!» (demək, kattik qayoqu-həsrətni bildürux üqün). «... **Qoxun-qoxun bolup yiqilinglar, i qoxun kizi**» — «qoxun kizi» degən sirlik söz Yerusalemdikilərnı kərsitidu; bexarət əməlgə axurulqanda Yerusalemdikilərnıng həmmisining əskər bolidloqanlıqını bildürüruxi mumkin. **«Qünki birsi bizni muhasirigə aldi; ular Israilning hakim-sorakqisining mənqzigə hasa bilən uridu»** — bu «muhasirə» bəlkim ikki muhasirini kərsitixi mumkin: (1) Asuriyə imperiyəsining Yerusalemoqa bolqan muhasirisi; xu qaqda birsi Həzəkiya padixahning «mənqzigə hasa bilən uroqan»mikin? (2) ahirki zamandiki «nuroqun əllər»ning muhasirisi (4:11-13ni kəring). Bu ikki təhlil toqra bolsa ayətning ikkinqi jümlisidiki «u»: (1) Asuriyə padixahını wə keyin; (2) ahirki zamandiki dəjjalni kərsitidu. □ **5:2 «Sən, i Bəyt-Ləhəm-Əfratah, Yəhudadiki mingliqan xəhər-yezilar arisida intayin kiyik bolqan bolsangmu, səndin mən üqün Israilqa Həkim Boluquqi qiqidu; uning huzurumdin qiqip-kirixliri kədimdin, yəni əzəldin bar idi»** — demisəkmü, bu Məsih Əysani kərsitidu.

U: (1) «Bəyt-Ləhəm» degən kiyik yezida tuqulqan; (2) xuning bilən bir wakitta u Hudaning «Kalami» bolup, Huda uning wasitisi arkilik həmmə məwjudatlarnı yaratqanidi («Yuh.» 1:1-4), Məsih uning yenidin «əzəldin tartip» Hudaning iradisini bəja kəltürüxkə qiqip-kirip turoqanidi. ■ **5:2** Mat. 2:6; Yh. 7:42; Yar.3:8; 7:12; 14:18; 16:7; Mis.3:4; Yh. 13:3

U ularni *düxmənlirigə* taxlap qoyidu;
Xu qaşda Uning kərindaxliri bolşan kəldisi
Israillarning yenioşə kaytip kelidu.□

⁴ U bolsa Pərwərdigar kəş bilən,
Pərwərdigar Hudasing namining həywidə
padisini bekışka ornidin turidu;
Xundak kəş ular məzmut turup kalidu;
Qünki U xu qaşda yər yüzining kəşirigigə
uluş dəp bilinidu.

⁵ Wə bu adəm aram-hatirjəmlikimiz bolidu;
Asuriyək zeminimizə bəşup kirgəndə,
Ordilirimizni dəssəp qəyliğəndə,
Biz unigə qarxi yəttə həlk padiqisini,
Səkkiz kabilyətlik yetəkqini qikirimiz;■

⁶ Ular Asuriyə zeminini kəş bilən,
Nimrodning zeminini ətkəlliridə harabə kəşidu;
Wə Asuriyək zeminimizə bəşup kirgəndə,
Qegrimiz iqini qəyliğəndə,

□ **5:3** «**U ularni düxmənlirigə taxlap qoyidu**» — yaki «ularni taxlap qoyidu». «**xunga toloşak tutkan ayal tuşup boluşqə, U ularni (düxmənlirigə) taxlap qoyidu**» — demək, bexarət boyiqə «Məşih» tuşuluşqə Huda Israilni yat əlləning həkəmrənlikə astioşə tapxuridu, ular baxka əlləning həkimiyiti astida turidu; xuningdək ular jəpa wə azab tartidu. «**Xu qaşda Uning (Məşihning) kərindaxliri bolşan kəldisi Israillarning yenioşə kaytip kelidu**» — ayətkə qarışqəndə Məşihning tuşuluxi Hudaşə sadik bolşan bir «kəldisi», yəni «uning kərindaxliri» Pələstin zeminişə kaytip kelixi bilən başlik; tarihtin bilimizki, Hudaning «kəldisi»ning «kaytip kelixi»i Məşih tuşuluxin ilgiri idi (miladiyadin ilgiri 520-yili). ■ **5:5** Yəx. 9:5

U adəm bizni uning qolidin qutkuzidu.□

⁷ Wə Yakupning qaldisi nuroqun həkklər arisida
Pərwərdigardin qūxkən xəbnəmdək bolidu,
Qəp üstigə yaqқан yamoqurlardək bolidu;
Bular insan üqün keqikməydu,
Adəm balilirining *əjrini* kütüp turmaydu.□

⁸ Yakupning qaldisi əllər arisida,
Yəni nuroqun həkklər arisida ormandiki
haywanlar arisidiki xirdək bolidu,
Qoy padiliri arisidiki arslandək bolidu;
Xir ötkəndə ularning arisidin,
Heqkim qutkuzup alalmioqudək qəyləp
dəssəydu,
Titma-tit kilip yirtiwetidu.□

□ 5:6 «Ular Asuriyə zeminini kiliq bilən, Nimrodning zeminini ötkəlliridə harabə kilidu» — «Nimrod» bolsa Babil xəhiringining asaqisi idi. «Asuriyəlik zeminimizə bəsup kirgəndə, qəgrimiz iqini qəyligəndə, u adəm bizni uning qolidin qutkuzidu» — ahirki zamanda Məsih Israilni (ular towa qiloqandin keyin) barlik dūxmənliridin qutkuzidu. □ 5:7 «Wə Yakupning qaldisi uroqun həkklər arisida Pərwərdigardin qūxkən xəbnəmdək bolidu, qəp üstigə yaqқан yamoqurlardək bolidu; bular insan üqün keqikməydu, adəm balilirining *əjrini* kütüp turmaydu» — bu ohxitixning asasiy mənisi: «adəmlərnin həkqandək ix-paaliyətliri xəbnəm wə yamoquroqə heqqandək təsir yətküzəlməydu; ular qūxūxi üqün adəmlərnin hərikitini kütməydu. Xəbnəm wə yamoqur bəribir pəkət Hudaning orunlaxturuxi bilən qūxidu»; kəlgüsidə Huda Öz mehır-xəpki bilən Yakup jəmətini dunyadiki barlik əllərnə (ular heq ix-paaliyətlərnə qilmayla) oyoqitidioqan wə yengilaydioqan bir bərikət kilidu. □ 5:8 «Xir ötkəndə ularning arisidin, heqkim qutkuzup alalmioqudək qəyləp dəssəydu, titma-tit kilip yirtiwetidu» — «ular» muxu yərdə «ormandiki haywanlar» wə «qoy padliri»ni (demək, yat əllərnə) kərsətsə kerək.

⁹ Qolung küxəndiliring üstigə kətürülidu,
Barlıq düxmənliring üzüp taxlinidu.

¹⁰ Xu künidə xundak boliduki, — dəydu
Pərwərdigar,
Mən aranglardin barlıq atliringni üzüp
taxlaymən,

Jəng hərwiliringni həlak qilimən. □ ■

¹¹ Zeminingdiki xəhərliringni yökitimən,
Barlıq istihkamliringni oqulitimən. □

¹² Şəhirləni qolungdin üzüp taxlaymən;
Silərdə palqılar bolmaydu.

¹³ Mən oyma məbudliringni,
«But tüvrük»liringlarni otturungdin üzüp
taxlaymən;
Sən öz qolungning yasioqiniqə ikkinqi bax ur-
maysən.

¹⁴ Arangdin «Axeraħ»liringni yuluwetimən,
Wə xəhərliringni həlak qilimən; □

□ **5:10 «Mən aranglardin barlıq atliringni üzüp taxlaymən, jəng hərwiliringni həlak qilimən»** — Hudaning Musa pəyoqəmbərgə tapxuroqan pərmanliri boyiqə, Israillar arisidiki atlar wə jəng hərwilirini kəpəyitixkə bolmaydu. Hudaning məqsiti xübhəsizki, Öz həlkining atlarqə, hərwilarqə əməs, bəlki Huda Əzigila tayinixidin ibarəttur («Kan.»17:16, «Zəb.»20:7, «Yəx.31:1»nimu kəring). ■ **5:10** Hox. 14:4

□ **5:11 «Zeminingdiki xəhərliringni yökitimən, barlıq istihkamliringni oqulitimən»** — Hudaning bu ixta bolqan məqsiti barlıq atlarni wə jəng hərwilirini yökıtix məqsitigə ohxax boluxi kərak — Israilni pəkət Əzigila tayanduruxtur.

□ **5:14 «Arangdin «Axeraħ»liringni yuluwetimən»** — «Axeraħ»lar bəlkim butpərəslikkə beoqixlanqan dərəhliklər idi. Dərəhlər but xəkligə oyuloqan yaki nəqixləngən boluxi mumkin idi. **«wə xəhərliringni həlak qilimən»** — «xəhərliring»ning baxqə bir tərjimisi: «kanlıq qurbangəhliring».

15 Wə *Manga* kulaq salmoqan əllərninğ üstigə aqqıq wə dəroqəzəp bilən intikəmni yürğüzimən.

6

Bexarətlər 3-qatar ••• Hudaning dəwasi

¹ Pərwərdigarning nemə dəwatqinini həzir anglanglar: —

«Ornungdin tur, taqlar aldida dəwayingni bayan kıl,

Egizliklərgə awazingni anglatqin». □

² «I taqlar,

Wə silər, yər-zeminning əzgərməs ulliri,

Pərwərdigarning dəwasini anglanglar;

Qünki Pərwərdigarning Öz həlki bilən bir dəwasi bar,

U İsraıl bilən munazilixip əyibini kərsətməkqi; ■

³ I həlqim, Mən sanga zadi nemə kildim?

Seni nemə ixta bizar kıliptimən?

Mening hatalikim toqruluk guwahlik berixkin!

⁴ Qünki Mən seni Misir zeminidin elip qikardim,

Seni kulluk makanidin hərlükkə kutkuzdum;

Aldingda yetəkləxkə Musa, Hərun wə Məryəmlərni əwəttim. ■

□ **6:1** «Ornungdin tur, taqlar aldida dəwayingni bayan kıl, egizliklərgə awazingni anglatqin» — bu sözlər Mikahning əzigə (İsraıllar anglisun dəp) eytiloqan. Qədimki taqlar wə dəng-egizliklər muxu dəwada Hudaning wədiliridə turoqanlıqoqa guwahlik beridu («Qan.» 4:26, «Yəx.» 1:2ni kərüng). ■ **6:2** Hox. 4:1 ■ **6:4** Mis. 12:51; 14:30; 20:2

⁵ I h lkim, P rw rdigarning h kkaniyliklirini bilip yetixinglar  q n, Moab padixah  Balakning qandak niyitining barlikini, Beorning oqli Balaamning uning a qandak jawab b rg nlikini, Xittimdin Gilgalo iq  nem  ixlar bolonlikini hazir esinglar a k lt r nglar. □ ■

⁶ — M n  mdi nemini k t r p P rw rdigar aldio a kelim n? Nem m bil n H mmidin Aliy Bolouqi Hudaning aldidada egilim n? Uning aldio a keyd rm  qurbanliklarni, Bir yillik mozaylarni elip kel mdim? ⁷ P rw rdigar mingli an qo qarlardin, T m nlig n z ytun meyi d ryaliridin h zur alamdu? Ita tsizlikim  q n tunji balamni, Tenimning puxtini jenimning gunah o a atamdime n!? □

□ **6:5** «I h lkim... Moab padixah  Balakning qandak niyitining barlikini, Beorning oqli Balaamning uning a qandak jawab b rg nlikini, Xittimdin Gilgalo iq  nem  ixlar bolonlikini hazir esinglar a k lt r nglar» — Huda Xittimda Israillarning butp r slikini jazalio an, andin ularni k q r m kilon; U Gilgaldada mo jiz  yaritip, ularni Iordan d ryasidin  tko zɡ n.  mdi hazir ohxax ixlar bolmamdu — ular halisila, butp r slikdin towa kilip, Hudaning nijatini k r dio an bolidu. Til a elino an w k l r «Q l.» 24-, 25-bab, w  «Y xua» 1-5-bablarda hatiril ng n. ■ **6:5** Q l. 22:5; 23:7; 25; Y . 5 □ **6:7** «Tenimning puxtini jenimning gunah o a atamdime n!?» — ibranij tilida «tenimning mewisini jenimning gunah o a atamdime n!?».

8 I insan, U sanga nemə ixning yahxi ikənlikini kərsətti,
 Bərhək, Pərwərdigar səndin nemə tələp kıləlanlıqini kərsətti —
 Adalətni yürgüzüx,
 Mehribanlıqni səyüx,
 Sening Hudaying bilən billə kəmtərlik bilən mengixtin baxқа yənə nemə ixing bolsun?■

Dəwaning dawami, həküm qikirix

9 Pərwərdigarning awazi xəhərgə hitab kılıp qakiridu;
 (Pəm-danalıq bolsa namıngəqa hərmət bilən qaraydu!)

Əmdi həküm palıqini wə uni Bekitkinini anglanglar: —□

10 Rəzil adəmning əyidə rəzilliktin aloqan baylıqlar yənə barmidu?

Kəm əlqəydioqan yirginqlik əlqəm yənə barmidu?□

11 Biadil taraza bilən,

■ 6:8 Qan. 10:12 □ 6:9 «Əmdi həküm palıqini wə uni bekitkinini anglanglar!» — baxқа birhil tərjimisi: «Əmdi i kəbilə wə xəhər jamaiti, anglanglar!». □ 6:10 «Rəzil adəmning əyidə rəzilliktin aloqan baylıqlar yənə barmidu? Kəm əlqəydioqan yirginqlik əlqəm yənə barmidu?...» — 10-15-ayətlərdə hatiriləngən İsrailning kilmixliri yukirikı 8-ayəttiki səzning əksi bolidu (adalətni yürgüzüx, mehribanlıqni səyüx, kəmtərlərqə Huda bilən billə mengix). Muxu ayəttiki «əlqəm» ibraniy tilida «əfah» bolidu.

Bir halta sahta taraza taxliri bilən pak bolalamdim? □ ■

¹² Qünki xəhərning bayliri zorawanlıq bilən toloqan,

Uning ahalisi yaloqan gəp kilidu,
Ularining aqzidiki tili aldamqidur. ■

¹³ Xunga Mən seni urup kesəl qilimən,
Gunahlıring tüpəylidin seni harabə qilimən.

¹⁴ Yəysən, birak toyunmaysən,
Otturangda aq-boxluk qalidu,
Sən mülküngni elip yətkiməkqi bolisən,
Birak sakliyalmaysən;
Saklap qalduroqining bolsimu, uni qiliqqa tapxurimən. □ ■

¹⁵ Teriysən, birak həsul almaysən;
Zəytunlarni qəyləysən, birak özüngni meyini
sürtüp məsih qilalmaysən,
Yengi xarabni qəyləp qikirisən,
Birak xarab iqəlməysən. ■

¹⁶ Qünki «Omrining bəlgilimiliri»ni,
«Ahabning jəmətidikilər qiloqanliri»ni tutisən;
Sən ularning nəsihətliridə mangisən,

□ **6:11 «Biadil taraza bilən, bir halta sahta taraza taxliri bilən pak bolalamdim?»** — baxqa birhil təjimişi: «Biadil tarazini, bir halta sahta taraza taxlirini tutup turoqan adəmlərnı pak həsablialamdim?». ■ **6:11** Hox. 12:8 ■ **6:12** Yər. 9:7 □ **6:14 «Yəysən, birak toyunmaysən, otturangda aq-boxluk qalidu»** — bəzi alimlar bu ibarə toloqak kesili «dizenteriyə»ni kərsitidu, dəp qaraydu. «**Sən mülküngni elip yətkiməkqi bolisən, birak sakliyalmaysən; saklap qalduroqining bolsimu, uni qiliqqa tapxurimən**» — baxqa birhil təjimişi: «sən toloqakqa kelisən, birak balini tuqumaysən; tuqsangmu, balangni qiliqqa tapxurimən». ■ **6:14** Hox. 4:10 ■ **6:15** Qan. 28:38; Həg. 1:6

Xuning bilən Mən seni harabə,
Səndə turuwatqanlarning həmmisi iskırtix
obyekti kılıimən;
Sən həlqimdiki xərməndiqilikni kətürisən. □ ■

7

Pəyoğəmbərnin azablinixliri

¹ Mening həlimoğa way! Qünki mən huddi
yazdiki mewilər yiqilip,

Üzüm həsulidin keyinki wasangdin keyin aq
qaloqan birsigə ohxaymən,
Yegüdək sapaq yoqdur;

Jenim təxna bolqan tunji ənjür yoqdur!

² İhlasmən kixi zemindin yoqap kətti,
Adəmlər arisida durus birsimu yoqdur;
Ularning həmmisi qan təküxkə paylimaqta,
Hərbiri öz qerindixini tor bilən owlaydu. ■

³ Rəzillikni puhta kılıx üqün,
Ikki qoli uningoğa təyyarlanqan;
Əmir «inam»ni soraydu,
Soraqquimu xundaq;

□ **6:16** «Qünki «Omrining bəlgilimiliri»ni, «Ahabning jəmətidikilər qiloqanliri»ni tutisən» — Omri İsrailning intayin rəzil padixahı bolup, nuroqunlioqan butlarni yasap, İsrailni bularoğa qokunuxqa buyruqan. Ahab uningdin tehimu rəzillikkə otüp, butpərəslikkə paħixiwazlik, «insan qurbanliqi», puqralarni bulang-talang kılıx wə qatillikni qoxqanidi. («1Pad.» 16-22-bablarni kərüng). «**Səndə turuwatqanlarning həmmisi iskırtix obyekti kılıimən**» — muxu yərdə «iskirtix» mazaq kılıxni bildüridu. ■ **6:16** 1Pad. 16:25, 26, 30-34 ■ **7:2** Zəb. 12:1-2; Hox. 4:1

Mətiwər janab bolsa öz jenining nəpsini axkara eytip beridu;

Ular jəm bolup rəzillikni tokuxmaqta. □ ■

⁴ Ularning əng esili huddi jioqandək,

Əng durusi bolsa, xohilik tosuktin bəttərdur.

Əmdi kəzətqiliring *qorkup* kütəkən kün,

Yəni *Huda* sanga yeqinlap jazalaydioqan küni yetip kəldi;

Ularning alakzadə bolup ketidioqan waqti hazir kəldi. □

⁵ Ülpitinggə ixənmə,

Jan dostungoşa tayanma;

Aoziqning ixikini kuqikiqinda yatkuqidin yepip yür.

⁶ Qünki oqul atioşa bihərmətlik kılıdu,

Kiz anioşa,

Kelin keyn anioşa qarxi kozoqilidu;

Kixining düxmənliri öz eyidiki adəmliridin ibarət bolidu. ■

⁷ Birək mən bolsam, Pərwərdigaroşa qarap ümid baqlaymən;

Nijatimni bərgüqi Hudani kütimən;

Mening Hodayim manga kulak salidu.

Ahirki zaman toqiruluk ümid — Hudaning

□ **7:3 «Mətiwər janab bolsa öz jenining nəpsini axkara eytip beridu»** — «mətiwər jabab» bəlkim padixahni wasitilik kərsitidu. ■ **7:3** Mik. 2:1; 3:11 □ **7:4 «Ularning əng esili huddi jioqandək, əng durusi bolsa, xohilik tosuktin bəttərdur»** — «əng esili» adalətni burmilimaydu, pəkət uningə tosaloq bolidu! «**Huda sanga yeqinlap jazalaydioqan küni...**» — ibraniy tilida «sening yoqlinidioqan kününg» deyilidu. ■ **7:6** Əz. 22:7; Mat. 10:21, 35, 36; Luqa 12:53

«kaldisi» söz kılıdu

⁸ Manga qarap hux bolup kətmə, i düxminim;
Gərqə mən yikilip kətsəmmu, yənə qopimən;
Qarangolulukta oltursam, Pərwərdigar manga
yorukluk bolidu. □

⁹ Mən Pərwərdigarning oğəzipigə qıdap turimən

—
Qünki mən Uning aldida gunah sadir kildim —
U mening dəwayimni sorap, mən üqün həküm
qikirip yürğüzgüqə kütimən;
U meni yoruklukka qikiridu;
Mən Uning həkkaniylikini kərimən. ■

¹⁰ Wə mening düxminim buni kəridu,
Xuning bilən manga: «Pərwərdigar Hudaying
qeni» degən ayalni xərməndilik basidu;
Mening kəzüm uning *məşlubiyitini* kəridu;
U koqidiki patkaktək dəssəp qəylinidu. ■

Hudaning jawabi

¹¹ — Sening tam-sepilliring kurulidoğan künidə,
Xu künidə sanga bekitilgən pasiling yıraqlarəqə
yətakilidu.

¹² Xu künidə ular yeningəqə kelidu;
— Asuriyədin, Misir xəhərliridin,

□ **7:8** «Manga qarap hux bolup kətmə, i düxminim;...» —
muxu yərdiki «dүxminim» həm 10-ayəttiki «u» degənlər «ayalqə
rod»ta kəlgən boləqəqə, bexarət Yerusalemning Asuriyəgə gəp
kiloğanlikini, yaki bolmisa ahirki zamandiki dүxmini Babiləqə
gəp kilidoğanlikini kərsətsə kerək. ■ **7:9** Zəb. 9:5-7; Zəb.
43:1-2; Yər. 50:34 ■ **7:10** Zəb. 79:10; 115:2; Yo. 2:17

Misirdin *əfrat* dəryasioʻiqə, dengizdin dengizoʻiqə wə taʻodindin taʻoʻiqə ular yeningoʻqa kelidu.

¹³ Birak yər yūzi bolsa əzining üstidə turuwatқанlar tūpəylidin, Yəni ularning qilmixlirining mewisi tūpəylidin harabə bolidu. ■

Hudaning «kaldisi»ning duasi

¹⁴ — Öz həlkingni, yəni ormanda, Karməl otturida yaloʻuz turuwatқан Öz mirasing boloqan padini, Tayaq-ħasang bilən ozuqlanduroʻaysən; Qədimki künlərdikidək, Ular Baxan həm Gilead qimənzarlirida qaytidin ozuqlansun! □ ■

Hudaning jawabi

¹⁵ — Sən Misir zeminidin qiqқан künlərdə boləqandək,

Mən ularoʻqa karamət ixlarni kərsitip berimən. ■

¹⁶ Əllər buni kərup barliq həywisidin hijil bolidu;

Qolini aʻozi üstigə yapidu,

Qulakliri gas bolidu;

¹⁷ Ular yilandək topa-qangni yalaydu;

Yər yuzidiki əmiligüqilərdək öz təxükliridin titrigən peti qiqidu;

■ **7:13** Yər. 21:14 □ **7:14** «... **ormanda, Karməl otturida yaloʻuz turuwatқан öz mirasing boloqan pada...**»

— «Karməl» bolsa Israilning əng barakсан, əng esil ormanliq rayoni. ■ **7:14** Mik. 5:3 ■ **7:15** Yo. 2:26

Ular qorkup Pərwərdigar Hudayimizning yenioqa kelidu,

Wə sening tüpəylingdinmu qorkidu. ■

¹⁸ Qəbihlikni kəqüridioqan,

Əz mirasi bolqanlarning kaldisining itaətsizlikidin ətidoqan Təngridursən,

U aqqikini mənnggügə saklawərməydu,

Qünki U mehır-muhəbbətəni huxallıq dəp bilidu.

Kim sanga təngdax ilahdur? □ ■

¹⁹ — U yənə bizgə qarap iqini aqrıtıdu;

Qəbihliklirimizni U dəssəp qəyləydu;

Sən ularning barlıq gunahlırını dengiz təglirigə taxlaysən.

²⁰ — Sən kədimki künlərdin beri atabowilirimizə qəsəm qılqan həkikət-sadakətəni Yakupqa,

Əzgərməs muhəbbətəni İbrahiməyə yətküzüp kərsitisən.

■ **7:17** Zəb. 72:9; Yəx. 49:32 □ **7:18** «**Kim Sanga təngdax İlahdur?**» — «Mikah» degən isim, ibraniy tilida «kim Hudaqə təngdax?» degən mənidə. ■ **7:18** Mis. 34:6, 7; Zəb. 103:9

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 12 Sep 2021

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5